

Transgraniczny
Region
Metropolitalny
Szczecina
w liczbach

Dane zebrane w broszurze są wynikiem prac w projekcie "Model transgranicznego monitoringu - innowacyjne sposoby pozyskiwania danych w Regionie Metropolitalnym Szczecina (INTI79)", który został zrealizowany w latach 2020-2022 ze wsparciem środków programu Interreg VA Meklemburgia-Pomorze Przednie / Brandenburgia / Polska.

Celem projektu było opracowanie metodyki pozyskiwania, harmonizacji i publikacji danych dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina w uzgodnionych przez partnerów projektu obszarach tematycznych:

- mobilność i transport regionalny
- turystyka i rekreacja
- branże przyszłości - innowacje i kwalifikacje
- współpraca sieciowa.

Obszar analiz

W projekcie INT 179 obok analiz danych statystycznych przeprowadzono badanie postrzegania Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina obejmujące gminy Nowe Warpno, Police, Dobra, Stepnica, Goleniów, Szczecin, Kołbaskowo, Kobylanka, Stargard, Stare Czarnowo, Gryfino, Widuchowa, Eggesin, Ueckermünde, Pasewalk, Löcknitz, Brüssow, Prenzlau, Gramzow, Gartz (Oder) i Schwedt.

Na tym obszarze w okresie od sierpnia do września 2022 roku zostało przeprowadzone reprezentatywne badanie opinii na grupie **po 1000 osób w wieku powyżej 18 lat pochodzących z obu państw.**

Co chcieliśmy wiedzieć?

- Powody wizyt transgranicznych
- Co mieszkańcom najbardziej się podoba za granicą
- Czym odbywają podróże po regionie
- Branże o największym potencjale transgranicznym
- Gdzie najchętniej jeździmy po wypoczynek
- Koszty życia i utrzymania
- Nauka języka sąsiada
- Ile statystycznie mamy lat i jak szybko się będziemy starzeć

Powody odwiedzin mieszkańców Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina

- 65% respondentów z Polski i 86% z Niemiec odwiedziło do tej pory transgraniczną część aglomeracji szczecińskiej
- Niemcy najczęściej odwiedzali Szczecin (52%) i Świnoujście (42%)
- Polacy najczęściej odwiedzali Schwedt (24%), Pasewalk (20%) i Löcknitz (17%)
- największą grupę stanowią mieszkańcy, którzy na wizyty do sąsiedniego kraju udają się raz w miesiącu (dotyczy to 30% Polaków i Niemców)
- przed pandemią koronawirusa raz w miesiącu granicę przekraczało więcej osób, czyli 54% Niemców i 66% Polaków
- główne powody odwiedzin są dla obu stron podobne – to **urlop, jednodniowe wycieczki i zakupy** (ponad połowa odpowiedzi)
- Niemcy dużo częściej korzystają z usług gastronomii w Polsce (44%), niż Polacy w Niemczech (9%)
- obie strony chętnie biorą udział w wydarzeniach kulturalnych i rozrywkowych po drugiej stronie granicy (tak twierdzi 24% ankietowanych Polaków i 35% Niemców)

Na **wycieczki** na sąsiednią stronę jeździ regularnie 66% Niemców i 48% Polaków

Na **zakupy** do sąsiada jeździ 63% Niemców i 50% Polaków

Co najbardziej nam się podoba za granicą?

- Niemieccy goście po polskiej stronie bardzo pozytywnie oceniają **gastroonomię (92%)** oraz **ofertę turystyczną (91%)**
- W niemieckiej części regionu metropolitalnego Polacy szczególnie pozytywnie oceniają możliwości turystyki (85%), usługi ratownicze i bezpieczeństwo publiczne (85%) oraz wolontariat (83%)

Do Szczecina

70% Niemców przybywa na wycieczkę

50% na zakupy

37% do restauracji

36% na wydarzenia kulturalne i rozrywkowe

fot. Tomasz Furmańczyk (RBGPWZ)

Czym podróżujemy po Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina?

Większość wizyt po regionie zarówno Polacy, jak i Niemcy **odbywają samochodem (81%)**, pociągiem podróżowało tylko 11% Niemców i 8% Polaków. Powody użycia auta to oczywiście elastyczność, komfort, długość podróży oraz dobra dostępność do miejsca docelowego.

Obie grupy ankietowanych mimo, że raczej pozytywnie oceniają dostępność i połączenia transportowe regionu (tak deklaruje 75% ankietowanych), wskazują na dalszą potrzebę poprawy sytuacji transportu zbiorowego i infrastruktury łączącej region - na taką potrzebę jako pilną wskazuje 47% ankietowanych Niemców i 42% Polaków.

81%

fot. Tomasz Furmańczyk (RBGPWZ)

Powody nieprzekraczania granicy Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina

- więcej Polaków, niż Niemców nigdy nie przekroczyło granicy kraju w obszarze szczecińskiej aglomeracji (35% ankietowanych z Polski, głównie z powiatów goleniowskiego (48%) i stargardzkiego (43%))
- tylko 14% Niemców z ankietowanych obszarów nigdy nie odwiedziło polskiej części
- powody to najczęściej: brak potrzeby (43% Niemców i 36% Polaków), brak możliwości lub okazji (20% Niemców i 36% Polaków), brak czasu (11% Niemców i 13% Polaków) lub "Nie złożyło się" czyli brak wyraźnego powodu (tak odpowiedziało 14% Niemców i 13% Polaków)
- pozostałe powody, które otrzymały stosunkowo niskie wskazania w ankiecie (od 1 do 7%) to: niepewność, odległość, ograniczenia finansowe, względy osobiste, uprzedzenia i brak znajomości języka.

35%

Polaków

nigdy nie przekroczyło granicy państwa z zamiarem odwiedzin drugiej strony obszaru

Transgranicznego Regionu

14%

Niemców

Metropolitalnego Szczecina

Branże o największym potencjale przepływów transgranicznych

Częściej korzystają Polacy w Niemczech

Usługi dla dzieci (atrakcje i rekreacja)

Turystyka dla aktywnych i rodzinna (rowery, kajaki, żagle)

Zakupy markowe, spożywcze i apteki

Dojazd do lotniska BER

Branże o największym potencjale przepływów transgranicznych

Częściej korzystają Niemcy w Polsce

Oferta gastronomiczna

Zabiegi fryzjerskie, kosmetyczne i medyczne

Handel wielkopowierzchniowy
(Ikea, markety budowlane)

Studia wyższe (PUM, Akademia Sztuki)

Turystyka i rekreacja w Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina

- Przed pandemią w 2019 r. najwięcej turystów w regionie odwiedzało kurort Seebad Ahlbeck – 601 951 osób rocznie
- Świnoujście, pod względem liczby odwiedzających było na drugim miejscu, jednak to **Świnoujście zanotowało największy procentowy wzrost liczby odwiedzających od 2012 r., bo aż o 141%**
- Drugi największy procentowy wzrost liczby odwiedzających między rokiem 2012 a 2019 **odnotowały Międzyzdroje – o 59%**
- W przypadku Świnoujścia zwiększona liczba odwiedzających przełożyła na zwiększenie o **72% wpływów z opłaty klimatycznej** między 2012 a 2019 (z 5 470 650 zł do 9 422 335 zł)
- Największy udział Niemców wśród zagranicznych turystów w 2021 r. był w powiecie Świnoujście – 96% i powiecie kamieńskim – 91%
- Mimo że mieszkańcy regionu transgranicznego cenią lokalną ofertę turystyczną i stanowi ona jedną z głównych motywacji do przekroczenia granicy i do odwiedzenia kraju sąsiada (tak twierdzi 67% Niemców i 47% Polaków) to **Region Metropolitalny jako marka nie jest kojarzony z wypoczynkiem i rekreacją**

Jak długo będziemy młodzi w Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina

- W 2021 r. po stronie polskiej najniższa średnia wieku mieszkańców była w powiecie polickim - 40 lat i goleniowskim - 41 lat, najwyższa w Świnoujściu - 45 lat i w Szczecinie - 44 lata
- Po stronie niemieckiej najniższa średnia wieku mieszkańców była w powiecie Barnim - 46 lat, a najwyższa w powiecie przylegającym do Polski - Ueckermark - 49 lat
- O ile jeszcze w 2011 r. osób w wieku 60 plus było więcej niż osób w wieku 20-29 w powiatach goleniowskim, gryfińskim, kamieńskim, pyrzyckim i stargardzkim to w 2021 r. starszych było już ich 2 lub ponad 2,5 razy więcej niż młodych
- W Szczecinie i Świnoujściu w 2021 r. osób w wieku 60 plus było ponad 3 razy więcej niż osób w wieku 20-29 lat, a jeszcze w 2011 roku było to odpowiednio 1,5 i 1,7 razy więcej
- Jeszcze gorzej wygląda struktura wiekowa na obszarach niemieckich. Już w 2011 r. osób 60 plus było ponad 2 razy więcej niż osób wieku 20-30 lat, natomiast w 2021 r. na niektórych obszarach było to nawet 5 czy 6 razy więcej (Märkisch-Oderland – 5,9; Mecklenburgische-Seeplatte – 5,6; Uckermark – 6,5)
- Po polskiej stronie procentowo największy spadek liczby dzieci jest prognozowany w powiecie kamieńskim (spadek o 42% do roku 2050)

Koszty życia i utrzymania w Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina

- Statystyczny Niemiec wydaje 53% swojego dochodu rozporządzalnego, podczas gdy statystyczny Polak zamieszkujący badany obszar, wydaje 63%, co znaczy, że mniejszą część jest w stanie oszczędzić
- W 2021 r. najwyższe przeciętne wynagrodzenie brutto było w Szczecinie - 6 244,67 zł, a najniższe w powiecie kamieńskim - 4623,87 zł
- W ciągu 10 lat przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie szczecińskim (2011-2021) wzrosło o 66%, w powiecie gryfińskim o 73%, a w powiecie pyrzyckim o 92%
- Wynagrodzenie w powiatach polskich było między 2,12 a 2,86 razy mniejsze od wynagrodzenia na obszarze: Uckermark-Barnim i Märkisch-Oderland (przeciętne wynagrodzenie brutto dla obszaru powiatów niemieckich wynosi 13 000 zł)

Zawody deficytowe w Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina

- Po stronie niemieckiej i polskiej zawody deficytowe się pokrywają - **brakuje służby medycznej, pielęgniarek i lekarzy**
- Pozostałe zawody deficytowe w polskich powiatach to zawodowi kierowcy, pracownicy gastronomii i pracownicy mundurowi
- Zawody deficytowe w Meklemburgii-Pomorzu Przednim to pracownicy produkcji żywności, w tym luksusowej, hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych
- Zawody deficytowe w Brandenburgii to inżynierowie
- Część zawodów nadmiarowych również się pokrywa - w powiatach niemieckich na rynku pracy jest za dużo osób zajmujących się organizacją i strategią przedsiębiorstwa, a po stronie polskiej - ekonomistów (strategią przedsiębiorstw zajmują się osoby kończące ekonomię)

Nauka języka sąsiada w Transgranicznym Regionie Metropolitalnym Szczecina

- Największy odsetek dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych uczył się języka niemieckiego w 2021 r. w powiecie gryfińskim – 56,8%, a najmniejszy w powiecie polickim – 31,5%
- W liceach ogólnokształcących zdecydowana większość młodzieży uczyła się języka niemieckiego, a w Świnoujściu i powiecie kamieńskim – wszyscy uczniowie. Najmniej ponownie w powiecie polickim – 76,3%
- W 2022 r. w Szczecinie było 213 nauczycieli uczących języka niemieckiego, a uczniów uczących się niemieckiego – 22 681, co oznacza, że jeden nauczyciel niemieckiego przypadał na 106 uczniów
- Z przeprowadzonych w projekcie badań postrzegania Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina wynika, że ankietowani – zarówno Polacy, jak i Niemcy – oceniają kwestie języka, komunikacji i porozumiewania w bardzo pozytywny sposób – 58% ankietowanych uważa, że komunikacja językowa przebiega bardzo dobrze, tylko 12% Niemców i 17% Polaków ocenia ją bardzo źle

Transgraniczny Region Metropolitalny Szczecina jako koncepcja rozwoju ma odniesienie w dokumentach planistycznych i strategicznych Województwa Zachodniopomorskiego, miasta Szczecina, Euroregionu Pomerania, miasta Świnoujście oraz krajów związkowych Berlina, Brandenburgii i Meklemburgii-Pomorza Przedniego.

W zapisach tych dokumentów wskazuje się na:

- budowanie powiązań przestrzennych, komunikacyjnych i i turystycznych
- kreowanie wspólnego transgranicznego rynku pracy
- wzmocnienie oddziaływania Szczecina jako ośrodka administracyjnego
- wzmacnianie usług publicznych dla całego obszaru funkcjonalnego, także po niemieckiej stronie granicy
- potrzebę rozwoju transgranicznego systemu informacji przestrzennej oraz stałego monitoringu tego obszaru
- budowanie tożsamości mieszkańców obszaru transgranicznego